

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว องค์กรในยุคศตวรรษที่ 21 ต่างก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งจะเห็นว่า ในสภาวะที่มีการแข่งขันสูง ทุกองค์กรต่างคาดหวังและมีความต้องการให้องค์กรของตนอยู่รอดและสามารถดำเนินงานให้บรรลุถึงผลงาน หรือผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในรูปของตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรนั้น ๆ โดยมุ่งไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน (ศรีสกุล เจริญศรี, 2562) สอดคล้องกับ นุชริญา สายเนตร์ และนิคม เจียรจินดา (2561) ที่กล่าวว่า องค์กรทุกองค์กรต่างมุ่งหวังให้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ประสิทธิผลองค์กร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรเพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับหรือขอบเขตของความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์ออกแบบ และพัฒนาองค์กร ดังนั้น ประสิทธิผลองค์กรจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นแกนกลางของทฤษฎีองค์กร (Robbins, 1990) ประสิทธิผลองค์กรยังใช้เป็นเครื่องตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่า การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด องค์กรที่มีประสิทธิผล จะมีทั้งประสิทธิภาพ คือ บรรลุเป้าหมายและมีความสามารถรักษาสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขององค์กรไว้ด้วย องค์กรที่จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จะต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรที่ดี (Organizing) คือ กระบวนการบริหารที่ต้องใช้ทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น โดยผ่านกระบวนการจัดการ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน งบประมาณ และการควบคุม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากผู้บริหารไม่วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ไม่มีการวางแผนการดำเนินงาน ไม่ประสานงานในองค์กร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากไม่มีการควบคุมค่าใช้จ่ายอาจส่งผลให้การดำเนินกิจการไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะองค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสหกรณ์เองต่างคาดหวังให้ธุรกิจของตนอยู่รอดและมีกำไร ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงให้ประสิทธิภาพการจัดการและประสิทธิผลเพื่อมุ่งไปสู่การให้บริการที่มีคุณภาพ (Beam, 2001;

บรรจง โตเปาะ, 2559; ปลื้มใจ ไพจิตร และชาญวิทย์ ทองโชติ, 2560; สันติ ป่าห้วย, 2561; ชัยญา วงศ์สรณ์ และคณะ, 2561; แดนไทย ต๊ะวิไชย, สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และอนันต์ ธรรมชาลัย., 2561)

สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคล ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจเพื่อดำเนินงานทั้งในด้านความคิด ระบบบริหารจัดการ และบุคคล โดยใช้หลักประชาธิปไตย คือหนึ่งคนหนึ่งเสียง การบริหารโดยคณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิก โดยสมาชิกเองและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับจัดสรรสู่มวลสมาชิกในรูปแบบเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และสวัสดิการต่าง ๆ วิธีการสหกรณ์เป็นเครื่องมือเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งรัฐบาลได้ใช้สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในการแก้ไขปัญหาหนี้ของระบบของประชาชน ปัญหาความยากจนและปัญหาอื่น ๆ (วันทอง คงคาพันธ์, 2559) สหกรณ์ในประเทศไทยมีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยในปี 2564 มีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 6,566 แห่ง แบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร จำนวน 3,278 แห่ง สหกรณ์นิคม จำนวน 85 แห่ง สหกรณ์ประมง จำนวน 73 แห่ง สหกรณ์ร้านค้า จำนวน 123 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1,401 แห่ง สหกรณ์บริการ 1,029 แห่ง และสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 577 แห่ง (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี, 2564ก)

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการจัดตั้งสหกรณ์เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ประชากรในพื้นที่มีจำนวนมาก ซึ่งในปี 2564 มีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 191 แห่ง สถานะดำเนินธุรกิจ จำนวน 158 แห่ง แบ่งตามประเภทสหกรณ์ต่าง ๆ ได้ดังนี้ สหกรณ์การเกษตร จำนวน 112 แห่ง สหกรณ์ประมง จำนวน 2 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 18 แห่ง สหกรณ์ร้านค้า จำนวน 1 แห่ง สหกรณ์บริการ จำนวน 13 แห่ง และสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 12 แห่ง นำมาจัดมาตรฐาน จำนวน 154 แห่ง ไม่นำมาจัดมาตรฐาน จำนวน 37 แห่ง ผ่านมาตรฐาน 115 แห่ง ไม่ผ่านมาตรฐาน จำนวน 39 แห่ง (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี, 2564ข) ซึ่งการวัดมาตรฐานสหกรณ์จะวัดตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ออกประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง กำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2553 ได้มีการกำหนดระดับมาตรฐานสหกรณ์ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับมาตรฐานดีเลิศ ระดับมาตรฐานดีมาก ระดับมาตรฐานดี และไม่ผ่านมาตรฐาน ซึ่งตัวชี้วัดระดับมาตรฐานประกอบด้วย (1) ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุ หรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวมให้ตัดปีนั้นออก (2) ในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังต้องไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์ (3) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์ต้องจัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วเสนอเพื่ออนุมัติในการประชุมใหญ่สหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันปิดบัญชี (4) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ของสมาชิกทั้งหมดทำธุรกิจกับสหกรณ์ (5) ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ (6) ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณะประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง และ (7) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบ หรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2564ก)

จากข้อมูลการจัดมาตรฐานสหกรณ์ จะเห็นว่า สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ยังขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล โดยพบว่า มีสหกรณ์ จำนวน 33 แห่งที่ต้องหยุดกิจการและชำระบัญชี ซึ่งอาจเกิดจากการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ และมีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2564ข) ได้จำแนกประเภทของข้อบกพร่องไว้ ดังนี้ (1) ปัญหาการทุจริต เช่น ปลอมแปลงลายมือชื่อสมาชิกกู้เงิน หรือปลอมแปลงลายมือชื่อสมาชิกถอนเงินฝาก ทำให้สหกรณ์และสมาชิกได้รับความเสียหาย ที่ผ่านมามีการพบ กรณีดังกล่าวบ่อยมาก เนื่องจากระบบการควบคุมภายในไม่รัดกุมเพียงพอ (2) การจัดทำบัญชี โดยพบว่า สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 65 และมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 โดยมีการบันทึกบัญชีไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อมีเหตุต้องบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ให้บันทึกบัญชีในวันนั้น และสำหรับเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดให้บันทึกรายการภายในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการรายการนั้น (3) ข้อบกพร่องทางการเงิน มูลเหตุเกิดจากการที่สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายเงินและการเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ โดยมีการเก็บรักษาเงินสดไว้เป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เงินสดขาดบัญชีที่พบได้บ่อย (4) การดำเนินการนอกกรอบวัตถุประสงค์ เป็นกรณีที่สหกรณ์มีการดำเนินการหรือกระทำการโดยที่ข้อบังคับหรือกฎหมายไม่ให้อำนาจให้สหกรณ์กระทำการได้ และ (5) ปัญหาจากพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น กรณีสหกรณ์ มีการรับฝากเงินและการกู้ยืมเงินระหว่างสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์มีระเบียบที่สามารถดำเนินการได้ แต่สหกรณ์บางแห่งคณะกรรมการดำเนินการขาดการพิจารณาวางแผนอย่างละเอียดและรอบคอบ ซึ่งส่งผลกระทบในการถอนเงินฝากไม่ได้ หรือสหกรณ์ที่กู้ยืมเงินไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้สมาชิกขาดความเชื่อมั่นในสหกรณ์ และหันไปพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก จนในที่สุดสหกรณ์ต้องทยอยเลิกกิจการไปและส่งผลเสียหายต่อสมาชิกเป็นจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้นหากสหกรณ์มีการวางแผน จัดคนเข้าทำงาน พัฒนาบุคลากร คณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกมีการประสานงานและให้ความร่วมมือกัน เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการดำเนินการทราบเป็นประจำทุกเดือนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการควบคุมการปฏิบัติงานและงบประมาณ ไม่ให้กระทำการนอกกรอบ

วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์ ควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในสหกรณ์ จะทำให้สหกรณ์มีประสิทธิผล คือเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งและเป็นที่พึ่งให้แก่มวลสมาชิกได้อย่างยั่งยืน (กฤษฎา ดีวัน, 2551; ชัชญา วงศ์สรรค์ และคณะ, 2561; วีระโชติ ชูณหรั่งโรจน์ และจิตาภา ถิรศิริกุล, 2561; ชณัฐธิญา ปงธิยา และคณะ, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ประสิทธิภาพขององค์กรมีความสำคัญทำให้องค์กรพัฒนาขึ้นในแต่ละด้านที่องค์กรได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ ซึ่งประสิทธิภาพที่ดี จะต้องสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดและสามารถแสดงผลลัพธ์ที่ดีกับทุกส่วนอย่างเป็นรูปธรรมได้ องค์กรสหกรณ์ก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ที่จะเป็นส่วนช่วยให้ขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์ยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก และมีผู้วิจัยหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสหกรณ์ แต่ยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาอิทธิพลจัดการองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาอิทธิพลการจัดการองค์กรสหกรณ์ เพื่อจะได้แนวทางในการบริหารจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์การจัดมาตรฐานของกรมส่งเสริมสหกรณ์

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ระดับการจัดการองค์กรและประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับใด

1.2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทำให้ประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์กร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีหรือไม่ อย่างไร

1.2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการจัดการองค์กรและประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.3.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์การกับประสิทธิผลองค์กร สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.3.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กร สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ระดับของการจัดการองค์การและประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีอยู่ในระดับมาก

1.4.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลให้ประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน

1.4.3 ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.4.4 ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์การส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีสามารถนำผลการวิจัยตัวแปรการจัดการองค์การ ด้านงบประมาณ การจัดการทรัพยากรบุคคล การติดต่อประสานงาน การนำและการอำนวยการ ไปกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือแนวทางการพัฒนาให้องค์กรสหกรณ์มีประสิทธิผล

1.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ เช่น สนับสนุนเงินทุนเพื่อนำมาบริหารกิจการสหกรณ์ และพัฒนาให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด เพื่อให้สหกรณ์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเป็นองค์กรเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและตอบสนองความต้องการอันจำเป็นของสมาชิก

1.5.3 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจจะศึกษาวิจัยในด้านการจัดการองค์การ และประสิทธิผลองค์กรต่อไป

1.6 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาอิทธิพลการจัดการองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งขอบเขตการศึกษาได้ ดังนี้

1.6.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี รวม 604 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ข้อมูลจากระบบโปรไฟล์สหกรณ์) (ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2563: เว็บไซต์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 255 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

1.6.2 ด้านเนื้อหา

การศึกษาอิทธิพลการจัดการองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.6.3 ด้านตัวแปร

1.6.3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และการจัดการองค์กร ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งงาน และประเภทสหกรณ์

2) การจัดการองค์กร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การนำหรือการอำนวยการ การติดต่อประสานงาน การรายงาน งบประมาณ และการควบคุม

1.6.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลองค์กร ดังนี้

1) ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวมให้ตัดปีนั้นออก

2) ในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังต้องไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์

3) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์ต้องจัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วเสนอเพื่ออนุมัติในการประชุมใหญ่สหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันปิดบัญชี

4) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสมาชิกทั้งหมดทำธุรกิจกับสหกรณ์

5) ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

6) ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณะประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

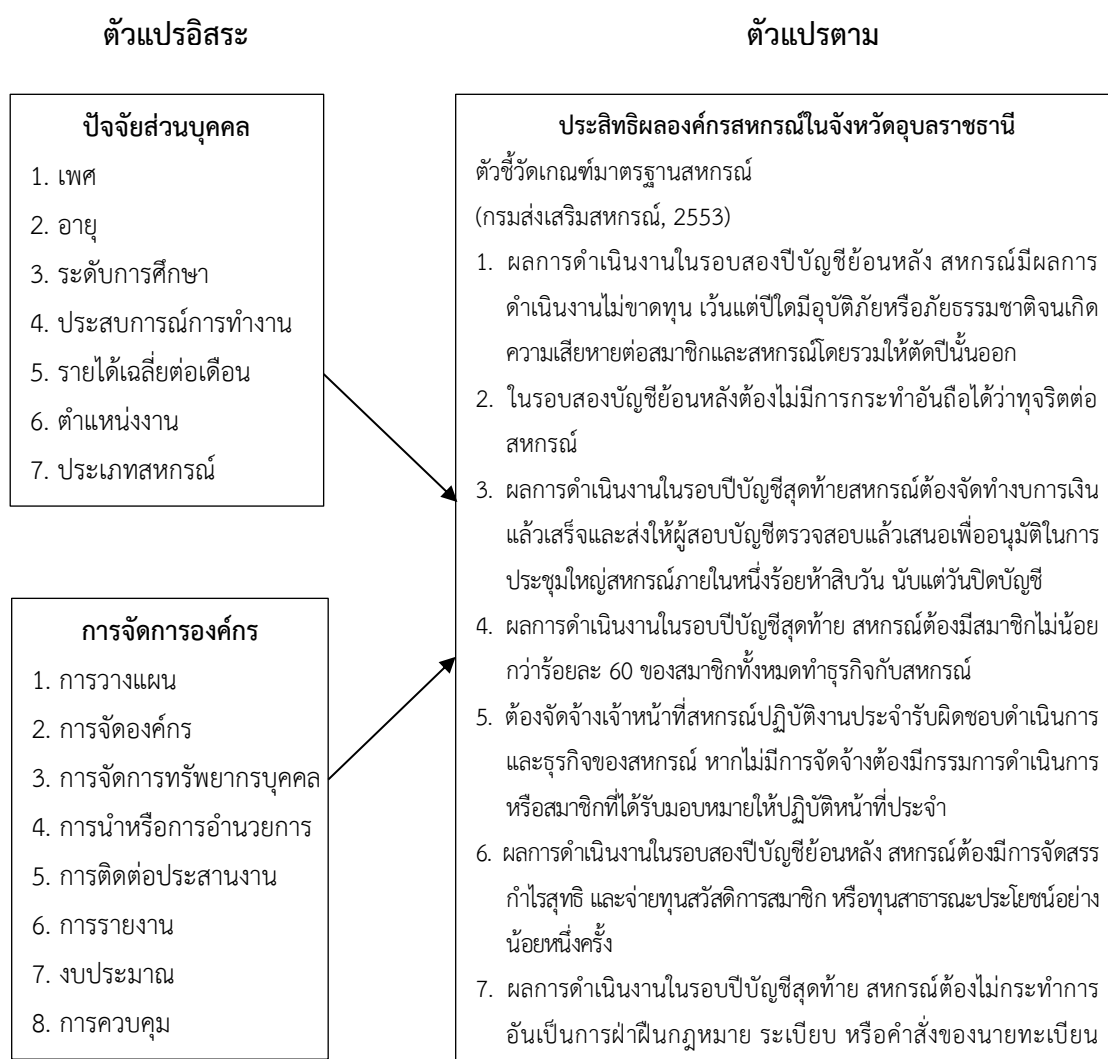
7) ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

1.6.4 ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 ถึง เดือนสิงหาคม 2566

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้ปัจจัยการจัดการองค์การ ตามกระบวนการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนดในแบบประเมินมาตรฐานสหกรณ์ เป็นตัวแปรต้นและตัวชี้วัดเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2553) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งแสดงได้ตามภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.8.1 สหกรณ์ หมายถึง องค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมกันของคนประกอบอาชีพเดียวกัน หรืออาศัยอยู่พื้นที่บริเวณเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและสังคม อาศัยหลักประชาธิปไตยหนึ่งคนหนึ่งเสียง

1.8.2 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการและ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งงาน เป็นต้น

1.8.3 การจัดการองค์กร หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การนำหรือการอำนวยความสะดวก การติดต่อประสานงาน การรายงาน งบประมาณ และการควบคุม

1.8.4 การวางแผน หมายถึง การกำหนดแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของ สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.8.5 การจัดองค์กร หมายถึง การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจนของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.8.6 การจัดการทรัพยากรบุคคล หมายถึง การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน นับตั้งแต่การจัด อัตรากำลัง การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งบุคคล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน การโยกย้าย การพัฒนาบุคคลในสหกรณ์ จนกระทั่งการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง

1.8.7 การนำหรือการอำนวยความสะดวก หมายถึง การตัดสินใจ การใช้อำนาจของคณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ และชักจูงหรือกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

1.8.8 การติดต่อประสานงาน หมายถึง การประสานงาน ประสานกิจการด้านต่าง ๆ ระหว่าง สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานีกับหน่วยงานภายนอก และการประสานระหว่างคณะกรรมการ ดำเนินการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

1.8.9 การรายงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้แก่คณะกรรมการ ดำเนินการและสมาชิกของสหกรณ์ได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน

1.8.10 งบประมาณ หมายถึง การจัดทำงบประมาณประจำปี การจัดทำบัญชี และการเงินของ สหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.8.11 การควบคุม หมายถึง การติดตาม ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการควบคุมภายในและตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.8.12 ประสิทธิภาพองค์กร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ 7 ข้อ ดังนี้

1.8.12.1 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวมให้ตัดปีนั้นออก

1.8.12.2 ในรอบสองปีบัญชีย้อนหลังต้องไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์

1.8.12.3 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์ต้องจัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วเสนอเพื่ออนุมัติในการประชุมใหญ่สหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันปิดบัญชี

1.8.12.4 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสมาชิกทั้งหมดทำธุรกิจกับสหกรณ์

1.8.12.5 ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

1.8.12.6 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณะประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

1.8.12.7 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์